

de Valeriu Moisescu

● În teatru, generalitatea împinge spre banalitate. Cultivarea generalului în dauna particularului este o formă uneori voalată, alteori înconștientă de subminare a artei.

● De cele mai multe ori, artiștii ne-profesioniști au ajuns la rezultate remarcabile doar în momentul în care au încetat sau au refuzat să-i imite pe maeștri.

● Ce s-ar fi intimplat cu vameșul Rousseau, dacă, dedicându-se picturii la vârsta de patruzeci de ani, și-ar fi propus să-i copieze pe Delacroix, Géricault sau Ingres?

● Nestăpînirea unor subtilități tehnice, uneori chiar stingăcia sau naivitatea pot conferi unei opere artistice o anume densitate poetică, în lipsa în care abilitatea e înlocuită de sinceritate și de o continuă urmărire în fața vieții.

● Tendința de profesionalizare a teatrului de amatori se poate dovedi nu numai ineficientă, ci chiar păgubitoare. Căci, în ultimă instanță, indiferent de orientări sau modalități de expresie, teatrul, punînd în centrul preocupărilor sale omul, se străduiește (mărturisit sau nemărturisit) să reproducă viața; deseori însă, teatrul de amatori se străduiește să reproducă teatrul, preluînd din arta profesioniștilor în primul rînd defectele, care se confundă cu efectele — respectiv schemele, clișeele, poncifele — ce aparțin deopotrivă și vechiului și noului.

● Preocupările vizînd sporirea expresivității în arta spectacolului au dus, în anumite cazuri, în mod inexprimabil, la o creștere a expresivității corporale a actorului, în dauna expresiei vocale — limba vorbită pe scenă devenind uneori vulgară și necultivată, nearticulată, holovănoasă, și earsă, inexpressivă.

● În numele îmbogățirii limbajului teatral, nu ne putem permite să negli-

jam sau să eliminăm din preocupările noastre limbajul propriu-zis, fără riscul de a lipsi arta actorului de unul dintre mijloacele sale specifice și, prin aceasta, de a sărăci însăși arta teatrală, pe care în mod paradoxal o dorim îmbogățită la nesfîrșit!

● În elaborarea unui spectacol, luciditatea nu trebuie să înăbușe ludicitatea. (Dar și reciproca e perfect valabilă)

● Făcînd din unicitate un criteriu axiologic, riscăm să aducem la același numitor, ba chiar să punem semnul egalității între inteligență și incongruență, căci atît inovația cît și aberația sînt fenomene ieșite din comun.

● Căutarea și cultivarea ambiguității se înscriu, în teatru, într-o zonă a preocupărilor poetice, acestea pot și trebuie să ducă spre o plurivalență semantică, deci către mai multe înțelesuri posibile, nicidecum însă către lipsa oricărui înțeles.

● Publicul nu vine la teatru pentru a descifra enigme, rebusuri, monoverbe sau metagrame anagramate. Enigmistica nu are nici o legătură cu arta spectacolului.

● Teatrul este și trebuie să fie o sărbătoare, căci, de fapt, din sărbătoare s-a și născut. Caracterul sărbătoresc al actului teatral presupune însă o stare de bucurie colectivă. Pe de o parte, bucuria de a juca a actorului (care se revarsă implicit asupra sălii), pe de altă parte, bucuria spectatorului de a intra în joc și de a participa la el.

● Această comunicare poate ajunge la comuniune, prin depășirea stărilor de pasivitate. Dar pentru a fi cu adevărat sărbătoare, grupul participanților — actori și spectatori — trebuie să aibă predispoziția fericirii.